

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Adalet Bakanı Abdulhamit Gül** tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96. ve 99. maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Murat ÇEPNİ

İzmir Milletvekili

Cezaevlerinde, OHAL döneminde iyice artan hak ihlallerinin, kötü muamelenin, fiziksel şiddetin ve işkencenin aynı yoğunlukta devam ettiği basında çıkan haberlerden, mahpusların ve mahpus yakınlarının, İnsan Hakları Derneği başta olmak üzere sivil toplum kuruluşlarına yaptıkları başvurulardan anlaşılmaktadır. Covid-19 salgınının devam ettiği süreçte; mahpuslar; Anayasa ve yasalar ile güvence altına alınmış en temel hakları olan, haberleşme, süreli veya süresiz yayınlardan yararlanma, muayene ve tedavi, dışarıdan gönderilen hediye kabul etme, Avukat ve yakınlarla görüş, sohbet hakları hukuki gerekçelerden yoksun olarak, idarenin keyfi tutumuyla engellenmesi yetmezmiş gibi; zalimane, insanlık dışı, onur kırıcı bir şekilde dövülmekte, fiziksel ve psikolojik işkenceye maruz kalmaktadırlar. Cezaevlerinde kamuoyunu derinden etkileyen ve vicdanları yaralayan insan hakları ihlalleri yaşanmaktadır.

İşkence ve kötü muamele, savaş hali dahil hiçbir istinası olmadan Türkiye'nin de taraf olduğu uluslararası anlaşmalarla, İnsan Hakları Bildirgesiyle ve yasalarla mutlak olarak yasaklanmıştır. İşkence, insanın onuruna ve kişiliğine karşı en ağır saldırı olarak kabul edilmektedir. Anayasanın 17. Maddesinde; "*Herkes, yaşama, maddî ve manevî varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir. Kimseye işkence ve eziyet yapılamaz; kimse insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir cezaya veya muameleye tâbi tutulamaz.*" denilmektedir. Devlet; insan onurunu, kişinin vücut bütünlüğünü, sağlığını, psikolojik iyiliğini korumakla yükümlüdür. Cezaevlerinde, görevini kötüye kullanan gardiyanların ve yöneticilerin, hukuk dışı uygulamalarla, yasalara aykırı olarak mahpuslara karşı uyguladıkları kötü muameleleri ve işkenceyi de önlemek zorundadır. Kötü muamele ve işkence gören mahpuslar, üstüne bir de disiplin cezaları almaktadırlar. Cezaevi yönetimlerinin, işkence gören mahpusların sağlık kuruluşlarından rapor almalarını da engellediği iddialar arasındadır. Mahpuslar, ilgili kamu görevlilerinin tepkisizliği ve ilgisizliği ile karşı karşıya kalmakta, hiçbir şekilde haklarını arayamamaktadırlar. Uluslararası kamuoyunda da Uluslararası Af Örgütü, İnsan Hakları İzleme Örgütü başta olmak üzere çeşitli kuruluşlar, Türkiye'de gözaltı sürecinden başlayarak özellikle

F Tipi cezaevlerinde mahpusların maruz kaldıkları işkence ve kötü muameleleri, hak ihlallerini sıklıkla gündeme getirmektedirler.

Bu bağlamda;

- 1- Türkiye'deki cezaevlerinde mahpuslara uygulanan kötü muamele ve işkence iddiaları hakkında Bakanlığınızın bilgisi var mıdır?
- 2- 2016 yılında OHAL ilanından itibaren, işkence ve kötü muamele iddiası ile hangi cezaevlerinden kaç mahpus Bakanlığınıza başvuru yapılmıştır? İşkence ve kötü muamele iddiasıyla Bakanlığınıza başvuran mahpusların kaç kadın, kaç erkektir? Yaş aralıkları nedir? Çocuk cezaevlerinde kalan mahpuslar işkence ve kötü muamele için başvuruda bulunmuşlar mıdır?
- 3- 2016 yılında OHAL ilandan itibaren, Görevini kötüye kullanarak, cezaevlerinde mahpuslara fiziksel şiddet uygulayıp işkence yaptığı iddia edilen gardiyanlar ve cezaevi yönetimi için idari soruşturma açılmış mıdır? Bu soruşturmalara sonucunda ceza alan görevli var mıdır? Bu görevliler için ne tür yaptırımlar uygulanmıştır?
- 4- Cezaevlerinde şiddet, işkence ve kötü muamele için mahpusların sağlık rapor almalarının engellendiği iddiaları Bakanlığınız tarafından araştırılmış mıdır? 2016 Tarihinden itibaren kaç mahpus şiddet, darp ve işkence gördüğüne dair rapor almıştır?
- 5- Cezaevi yönetiminin ve görevlilerinin mahpuslara kaba ve tehditkar yaklaşımlarının engellenmesi için, görevlilere eğitim verilmesi gibi Bakanlığınızın bir çalışması var mıdır?
- 6- Bakanlığınız tarafından cezaevleri ne sıklıkla denetlenmektedir? Denetimlerde hak ihlalleri, işkence ve kötü muamele tespit edilmiş midir? Denetimler kamuoyu ile paylaşılmakta mıdır?
- 7- Uluslararası anlaşmalarda onur kırıcı ve insan hakları ile bağdaşmayan bir uygulama olan şiddetin ve işkencesin önlenmesi ve mağdur olduklarını iddia eden mahpusların hak aramalarının kolaylaştırılması konusunda Bakanlığınızın bir çalışması olacak mıdır?
- 8- İşkence ve kötü muamele için 2016 yılından itibaren kaç mahpus Anayasa Mahkemesine başvurmuştur? Anayasa mahkemesi kaç davada mahpusu haklı bulmuştur?
- 9- İşkence ve kötü muamele için 2016 yılından itibaren kaç mahpus Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine başvurmuştur? İşkence ve kötü muamele için Türkiye'nin aldığı ceza var mıdır?
- 10- Gözaltına alınma sürecinden başlayarak darp, dayak ve fiziksel şiddete ve işkenceye maruz kaldıkları için mahpuslar İnsan Hakları Derneğine başvuruda bulunmaktadır. 2016 yılından itibaren yapılan başvurular için Bakanlığınız İnsan Hakları Derneği ile işbirliği yapmakta mıdır? İşkencenin ve kötü muamelenin önlenmesi için sivil toplum kuruluşları ile işbirliği yapmayı düşünüyor musunuz?